

Rapport

Basisinkomen: iets meer voor- dan tegenstanders

Peiling I&O Research voor Vereniging Basisinkomen
Mei 2020

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Datum

mei 2020

Opdrachtgever

Vereniging Basisinkomen

Auteurs

Milou Gutter
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

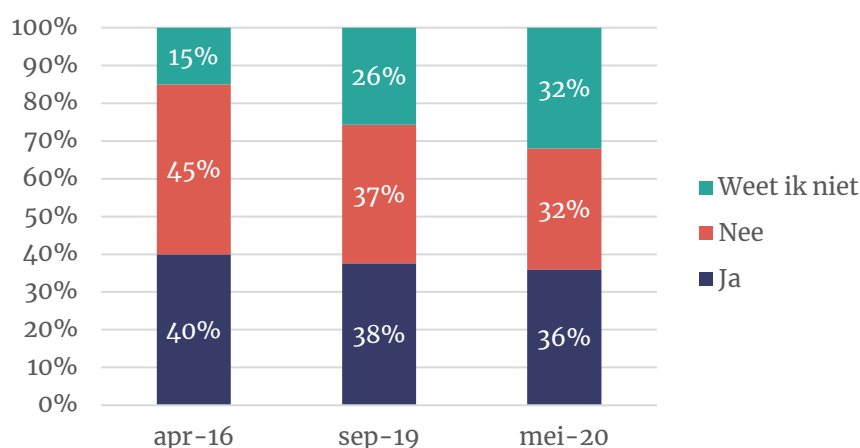
Samenvatting	4
1 Resultaten	5
1.1 Per saldo iets meer mensen voor dan tegen basisinkomen	5
1.2 Ruim vier op tien Nederlanders weten wat basisinkomen is	7
1.3 Toenemend aandeel wenst basisinkomen van 1000 euro of meer	8
1.4 Voordelen en nadelen van het basisinkomen	9
1.5 Timing van het basisinkomen	10
2 Onderzoekverantwoording	11

Samenvatting

De meningen over het basisinkomen blijven sterk verdeeld. De weerstand er tegen neemt verder af, maar dat vertaalt zich niet in een toenemende steun. Vooral het aandeel mensen dat het niet weet, neemt toe. Per saldo zijn er voor het eerst wel iets meer mensen voor (36%) dan tegen (32%) het basisinkomen.

Vindt u het voorstel voor een basisinkomen een goed voorstel?

“Er is een voorstel om te komen tot een basisinkomen: iedereen zou van overheidswege een bepaald – beperkt – inkomen ontvangen, ongeacht andere inkomsten en zonder de verplichting om zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt. Het systeem van belastingen en uitkeringen wordt hier dan op aangepast. Vindt u dit een goed voorstel?”

De grootste steun voor het basisinkomen bevindt zich onder linkse en progressieve kiezers. Onder kiezers van D66, GroenLinks en PvdD is zelfs een absolute meerderheid (van circa 60%) voorstander. Onder kiezers van PvdA en SP wordt geen absolute meerderheid behaald door voorstanders, maar zijn er wel circa twee keer zoveel voor- als tegenstanders.

Per saldo zijn er meer Nederlanders die vinden dat het basisinkomen beter *niet* tijdens of direct na de coronacrisis kan worden ingevoerd, dan Nederlanders die dit *wel* willen. Maar de meerderheid weet het niet, of vindt zelfs dat de coronacrisis hier los van staat. De coronacrisis wordt dan ook nauwelijks spontaan genoemd als argument om het basisinkomen (wel of niet) in te voeren.

De kennis over wat het basisinkomen inhoudt, ligt op een vergelijkbaar niveau als in september 2019. Bijna de helft van de Nederlanders (45%) zegt te weten wat het voorstel van het basisinkomen inhoudt. Linkse kiezers, plus kiezers van D66, CU en Forum Voor Democratie, zijn het best op de hoogte (>50%).

Het merendeel van de voorstanders (58%) zou een bedrag van 1000 à 1200 euro een goed basisinkomen vinden.

1 Resultaten

1.1 Per saldo iets meer mensen voor dan tegen basisinkomen

In opdracht van Vereniging Basisinkomen legden we de Nederlanders de vraag voor wat men vindt van het voorstel om te komen tot een basisinkomen. In september 2019 stelden we dezelfde vraag. De vraag werd ingeleid met beknopte informatie over het basisinkomen (zie figuur 1). In 2016 deed Maurice de Hond dit onderzoek¹.

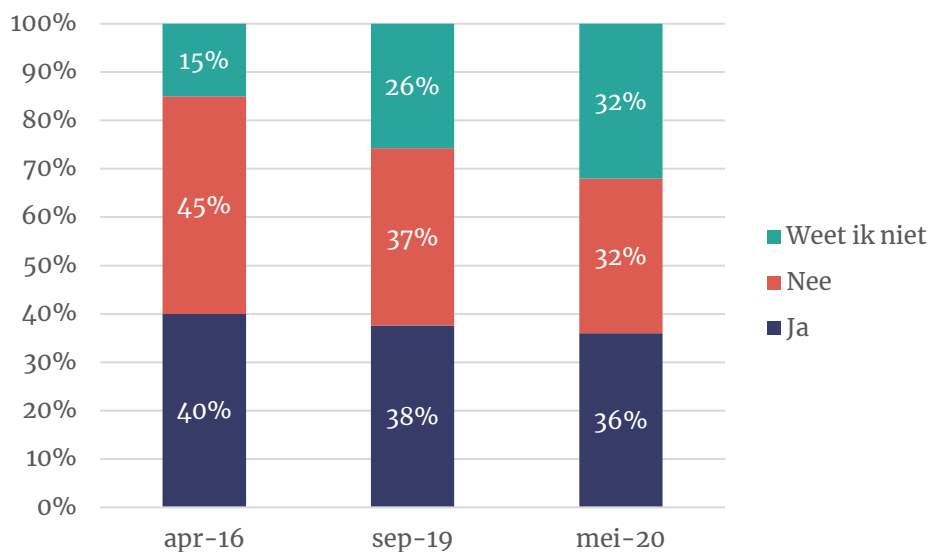
De meningen over het basisinkomen blijven sterk verdeeld, de weerstand er tegen neemt verder af, maar dat vertaalt zich niet in een toenemende steun. Vooral het aandeel mensen dat het niet weet, neemt toe. Per saldo zijn er voor het eerst wel iets meer mensen voor (36%) dan tegen (32%) het basisinkomen.

Figuur 1

“Er is een voorstel om te komen tot een basisinkomen: iedereen zou van overheidswege een bepaald – beperkt – inkomen ontvangen, ongeacht andere inkomsten en zonder de verplichting om zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt. Het systeem van belastingen en uitkeringen wordt hier dan op aangepast.”

(2016: n= 3.000; 2019: n = 2.262, 2020: n= 1.016)

Vindt u dit een goed voorstel? (1ste vraag)

¹ In April 2016 legde Maurice de Hond aan een representatieve steekproef van n=3.000 Nederlanders de vraag voor wat men vond van het voorstel om te komen tot een basisinkomen.

Uitgesproken meerderheid onder achterban D66, GroenLinks, PvdA en PvdD

Onder kiezers van D66, GroenLinks en PvdD vindt een absolute meerderheid van bijna 60% het basisinkomen een goed voorstel.

Onder kiezers van PvdA en SP is geen absolute meerderheid voorstander, maar zijn er wel ongeveer twee keer zoveel voorstanders als tegenstanders. Ook voor kiezers van Forum Voor Democratie en CU geldt dat er meer voorstanders dan tegenstanders zijn, maar liggen de percentages wel een stuk dicht bij elkaar.

Kiezers van VVD, PVV en CDA zijn – per saldo – eerder negatief dan positief. Circa 40% van de kiezers van deze vier partijen geeft aan het basisinkomen *geen goed voorstel* te vinden.

Onder SGP-kiezers vindt een absolute meerderheid het basisinkomen *geen goed voorstel*.

Tabel 1

“Er is een voorstel om te komen tot een basisinkomen: iedereen zou van overheidswege een bepaald – beperkt – inkomen ontvangen, ongeacht andere inkomsten en zonder de verplichting om zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt. Het systeem van belastingen en uitkeringen wordt hier dan op aangepast.”

Vindt u dit een goed voorstel? Naar huidig stemgedrag (2016: n= 3.000; 2019: n = 2.262, 2020: n= 1.016)

	Totaal			VVD			PVV			CDA			D66			GL			SP			PvdA		
%	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20
ja	40	38	36	18	23	23	37	36	34	24	34	29	44	41	59	60	53	61	54	56	50	53	47	48
nee	45	37	32	73	58	41	46	42	37	61	41	44	45	35	20	22	23	19	31	20	24	34	26	25
weet niet	15	25	32	8	19	36	17	22	29	15	25	28	12	24	22	18	24	20	14	24	26	13	27	27
	PvdD			SGP*			FVD			CU														
%	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20	'16	'19	'20									
ja		59	57		33	44		33	44			35	36											
nee	-	22	25	-	53	62	-	53	37	-		30	28											
weet niet		18	17		14	25		14	19			36	36											

*indicatief, n=19

1.2 Ruim vier op tien Nederlanders weten wat basisinkomen is

Om de vorige vraag vergelijkbaar te houden met de 2016-meting, is bekendheid met het basisinkomen als tweede uitgevraagd².

Ruim vier op de tien Nederlanders (45%) zeggen bekend te zijn met het idee en ook te weten wat het inhoudt. Dit is vergelijkbaar met 2019. Nog eens drie op de tien Nederlanders kennen het, maar weten niet precies wat het inhoudt.

Linkse kiezers, plus kiezers van D66, CU en FvD, zijn over het algemeen het best op de hoogte van het basisinkomen. Minimaal de helft van deze kiezers zegt te weten wat het idee van het basisinkomen inhoudt.

Tabel 2

Was u, voordat u deze enquête kreeg, bekend met het idee van het basisinkomen? (2de vraag, n=1.016)

	TOTAAL		VVD		PVV		CDA		D66		GL		SP	
	'19	'20	'19	'20	'19	'20	'19	'20	'19	'20	'19	'20	'19	'20
% Mee bekend, wist ook wat dit inhoudt	41	45	45	38	36	45	41	46	52	55	56	63	45	56
% Mee bekend, wist niet precies wat het inhoudt	34	31	36	36	33	23	35	24	30	28	30	28	36	31
% Ik was hier niet mee bekend	25	24	19	26	30	32	24	30	18	17	14	9	19	12
	PvdA		CU		PvdD		SGP*		FVD					
	'19	'20	'19	'20	'19	'20	'19	'20	'19	'20				
% Mee bekend, wist ook wat dit inhoudt	46	57	40	53	52	61	29	36	49	50				
% Mee bekend, wist niet precies wat het inhoudt	36	33	30	30	28	23	37	36	35	29				
% Ik was hier niet mee bekend	18	11	30	17	20	16	34	28	16	21				

*indicatief, n=19

² In de 2016-meting zat deze vraag niet.

1.3 Toenemend aandeel wenst basisinkomen van 1000 euro of meer

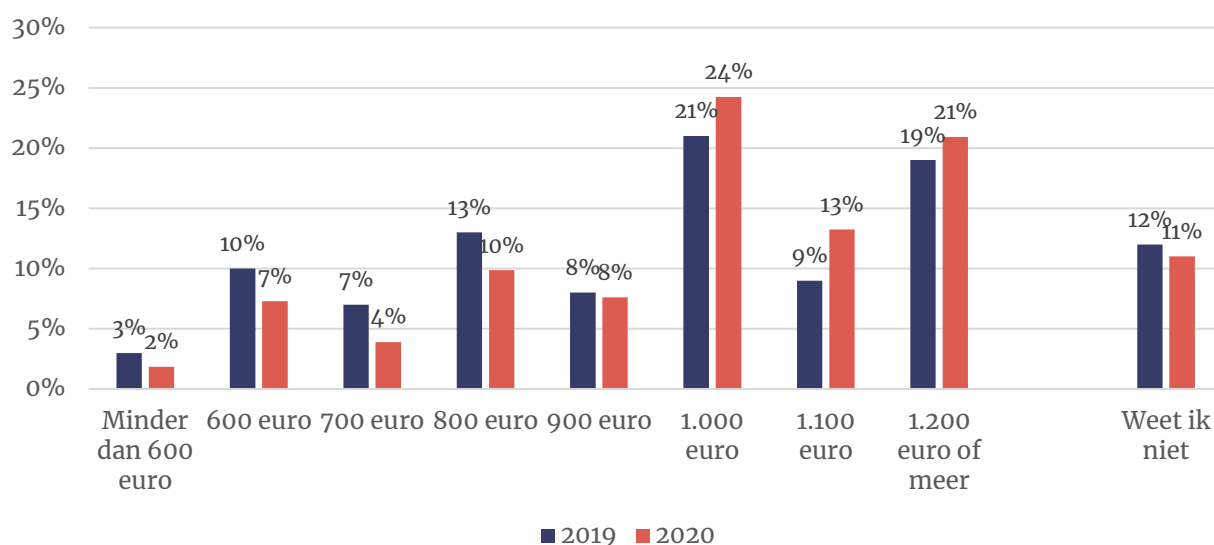
Op de vraag ‘Hoe hoog zou het basisinkomen (netto maandinkomen) wat u betreft moeten zijn?’ wordt heel verschillend geantwoord. Ruim meer dan de helft (58%) van degenen die het basisinkomen een goed idee vinden komt ergens tussen de duizend en 1.200 euro (of meer) uit. Vertaald naar alle Nederlanders, betekent dit dat één op de vijf Nederlanders een basisinkomen van minimaal 1000 à 1200 euro wil.

Circa een kwart (24%) vindt dat het lager dient te zijn, 11 procent weet het niet.

Figuur 2

Hoe hoog zou het basisinkomen (het individuele netto maandinkomen) wat u betreft moeten zijn?

(basis: vindt basisinkomen goed voorstel, n= 398)

1.4 Voordelen en nadelen van het basisinkomen

Net als in 2019 weten Nederlanders vaker nadelen (62%) dan voordelen te noemen (38%). Men noemt veelal vergelijkbare antwoorden als in september 2019.

Nagenoeg niemand koppelt spontaan het al dan niet invoeren van een basisinkomen aan de huidige coronacrisis. Twee personen noemen “*brengt rust in (de huidige) crisissituatie*” als voordeel.

Als voordelen van het basisinkomen noemen respondenten:

- Meer gelijkheid/gelijke kansen
- Het terugdringen van armoede
- Bureaucratie en fraude worden tegengegaan, controleapparaat kan verdwijnen
- Mensen kunnen meer tijd besteden aan vrijwilligerswerk, mantelzorg, kunst, etc.
- Meer beschikbare banen omdat sommige mensen minder zullen gaan werken.
- Het tegengaan van stress onder werkenden (met een relatief laag inkomen)

“Gelijkere verdeling van de welvaart (basisinkomen wordt gefinancierd uit de belasting (vooral) betaald door de hogere inkomens), mensen zijn gelukkiger want minder geldzorgen en autonomer, heleboel regels kunnen afgeschafd worden en hoeven niet meer gehandhaafd te worden waardoor een samenleving bestaat obv vertrouwen ipv controle en kosten van die hele controle- en handhavingsindustrie wegvallen.” – GroenLinks kiezer

“Dan is iedereen verzekerd van een inkomen” – PVV kiezer

“Dat het hele toeslagensysteem verdwijnt en hiermee ook de fraude en bemiddelingsbureaus”
– weet nog niet wat men gaat stemmen

“Een basis die zorgt dat je geen zorgen hebt tijdens tijden waarin er minder werk is. Daarbij is het bijscholen of switchen dan makkelijker te doen” – PvdA kiezer

Als nadelen van het basisinkomen noemen respondenten:

- Drive om te werken verdwijnt, minder mensen gaan werken, slecht voor economie, innovatie, etc.
- Gevoelig voor misbruik en fraude
- (Te) hoge kosten
- Minder mensen moeten het geld verdienen voor (nog) meer mensen
- Controle blijft nodig, dus zal bureaucratie (opnieuw) toenemen
- Het zal een aanzuigende werking hebben op arbeidsmigranten
- Ook mensen die het financieel niet nodig hebben krijgen het
- Minder mensen moeten het geld verdienen voor (nog) meer mensen

“Dat veel mensen niet meer gaan werken, en misbruik van de regeling” – PvdA kiezer

“Kans op misbruik. En wie gaat het betalen?” – VVD kiezer

“Loon naar werken, de prikkel om te werken neemt hiermee flink af.” – CU kiezer

“Een basisinkomen is niet helemaal eerlijk, omdat iedereen recht erop heeft. Heeft een CEO van een bank nou echt deze basisinkomen nodig? En omdat iedereen het krijgt is er een grote kans dat het basisinkomen te laag is om van te leven, waardoor mensen juist in een slechtere situatie kunnen komen.” – GroenLinks kiezer

“Mogelijk minder arbeidsparticipatie, mogelijk hogere overheidsuitgaven.” – CDA kiezer

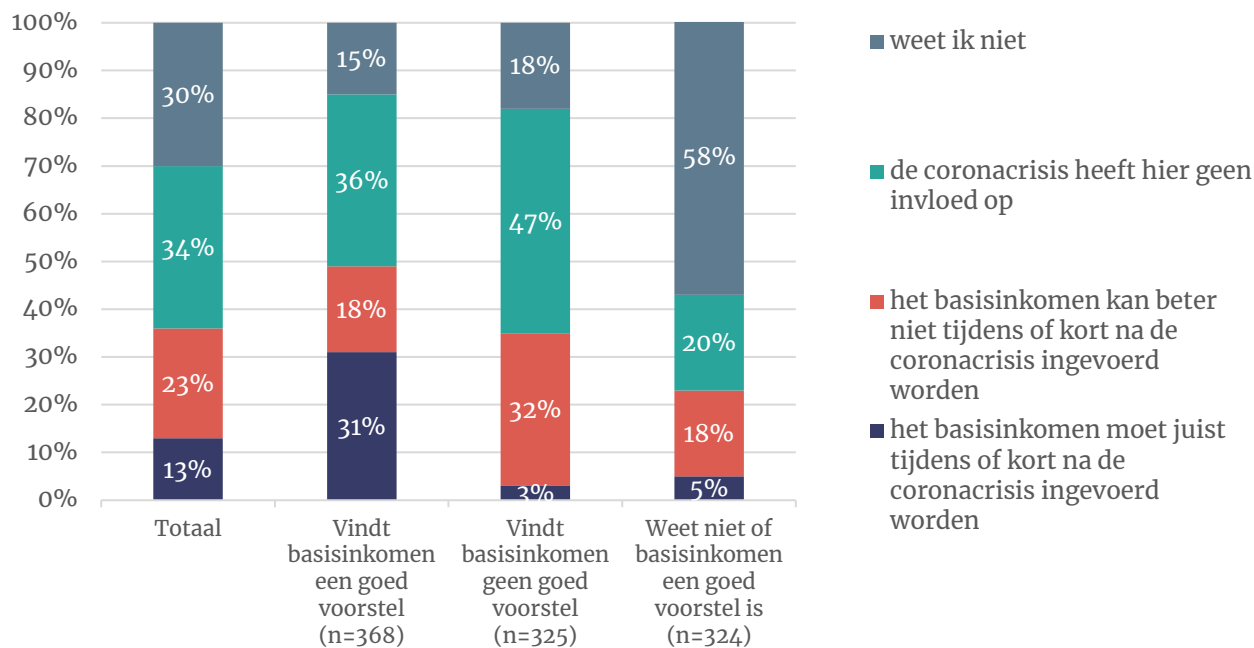
1.5 Timing van het basisinkomen

Tenslotte is gevraagd of men vindt dat het basisinkomen juist wel of juist niet tijdens of kort na de coronacrisis moet worden ingevoerd. Circa één op de acht (13%) Nederlanders vindt dat het basisinkomen tijdens of direct na de coronacrisis moet worden ingevoerd. Een grotere groep vindt dat het beter *niet* tijdens of direct na de coronacrisis kan worden ingevoerd, terwijl de meerderheid het niet weet óf vindt dat de coronacrisis hierop geen invloed heeft.

Met name

Figuur 3

Wat vindt u, zou het basisinkomen juist wel of juist niet tijdens of kort na de coronacrisis moeten worden ingevoerd?

2 Onderzoekverantwoording

I&O Research voerde een landelijk representatief onderzoek uit onder 1.016 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Dit onderzoek vond plaats van donderdag 7 tot dinsdagochtend 12 mei 2020.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. De respondenten zijn afkomstig uit het I&O Research Panel.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van 1.016 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een marge van plus of min 3,1 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl